



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Galeoti Martii Narniensis De Homine Libri Dvo

Galeottus <Martius>

Basileae, 1517

De Mensuris

urn:nbn:de:hbz:466:1-31834

posuit Iustinus, pro literis, quæ sunt notæ & signa quædam. Sed apud uetustissimos digiti dicti sunt, ex Græco detorto uocabulo. Plautus in Pænulo, Atq; ut opinor, digitos in manibus non habent, quid iam, quia incedunt cum anulatis auribus. Hos quoq; unguolos & unguinos dici testis est antiquitas. Anulos gestare in digitis minimo proximis moris fuit, deinde in pollice, postea in minimo, plerumq; in salutaribus. Galliæ tamen & Britanniaë medios digitos anulis ornabant præter aliorum consuetudinem. Et hæc sunt digitorum ornamenta. Digiti autem sicut manus. & cubitus, percutiunt. digitorum percussus uocatur Condylus. Digitis enim complicatis aut medio digito ab ipso pollice eunte condylus est. Martianus in primo, Caput illi uirga comminuens, eidem quibus fuerat eblandita, ictibus crebris complicatisq; in condylos digitis uulnerabat. Condylomata autem a quadam similitudine dicuntur cæcæ hæmoroides & tubercula quædam corporis.

Digiti p
anulis.

Vnguli.
Vnguini

Anulos
gestandi
mos.

Cōdylus

Condylomata.

DE MENSVRIS

His igitur expeditis redeundum est ad id quod fuerat propositum. Nam mensuram a membris humanis dictam ordo exoptulabat. Nam hominis brachium, id est, ulna, cubitus, palma, digitus, pro mensuris accipiuntur. Vlna duplicis mensuræ est, nam aliquando cubitum significat, plerumq; tantum spacij, quantum utriusq; manus extensio capit, quod tamen in idem reuertit. Extensa enim palma bis, cubitum facit, intelligendo cubitum lacertum cum manu. Vergilius in Buccolico.

Tris

Tris pateat cæli spacium non amplius ulnas.

- Palma. Sed unum animaduertendum est palmam fœminini generis, & palmum neutri dici. Vitruuius Architecturæ secundo.
- Palmū.
- Doron. Doron autem Græci appellant palmum, quod munerum datio, græce Doron appellatur. Id autem spargitur per manus palmum. Palma quatuor digitos continet. Cubitus sex palmas. Vitruuius architecturæ tertio, homo ex sex pedibus. Cubitus ex sex palmis & digitis uigintiquatuor. Cubitus autem duplex, communis & geometricus. Communis duorum duntaxat palmarū, pedem habens, & dimidium.
- Palma. Cubitus.
- Cubitus cōmunis. Geometricus autem sex cubitorum est, quales fuisse in mensura arcæ ipsius Noe dicit Augustinus. Sed qui dicit ex sex palmis cubitum constare, de compressis intelligit, qui uero ex duabus, de extensa palma loquitur. Digiti duplex uatio est apud antiquos, nam alius quadratus, alius uero rotundus. Quadratus maior rotundo est tribus quartis decimis suis. hoc est, si quadratus in quatuordecim partes diuidatur, tribus ex illis partibus superabit rotundum. Et hæc res in mensuris differentiam facit, nam cum digiti diuersi sint, & ab ipsis cubitus, palma, pes, mensuram accipiant, necesse est pro digitorum conditione has quoque mensuras uariari. Sed cum de digitis loquimur, de rotundis intelligimus. Iuuenalis,
- De digi-
tis cū lo-
quimur,
de rotun-
dis intel-
ligimus.
- Digitus rotundus.

Digitis a morte remotus

Quatuor aut septem si sit latissima teda.

Sed rotundus tribus undecimis suis quadrato minor est.

Tres igitur undecimæ partes rotundi, adæquantur tribus quartis decimis quadrati, ut sentit Frontinus de aquæ ductibus urbis. Digitus rotundus, est sextadecima pars pedis.

sedecim

sedecim digiti faciunt pedem. Vncia uero est duodecima pars pedis. Vncia igitur est digito maior tertia parte ipsius digiti. Vncia & ad pondus & mensuram sicut As, cuius ipsa pars est, refertur. Iuuenalis,

Vnciolam Proquleius habet segillo deuncem
Partes quisq; suas ad mensuram inguinis hæres.

THORAX

HIS igitur absolutis, ad id, unde digressi sumus, reuertamur. Collum insertum est corporis truncus. nam truncus sine pedibus & manibus ac capite græce thorax dicitur. Cornelius Celsus tertio. Sudor autem & supra consuetudinem & modo & tempore ex toto thorace & ceruicibus, atq; etiã capite erumpit, pedibus tantummodo & cruribus siccioribus atq; frigentibus. Thorax dicitur huius trunci armatura & uestimentum. sic enim fere armorum nomina omnia significant uestimenta. Pro thorace ferreo, id est, trunci armatura. Vergilius,

Bis sexta thoraca petitum.

Stattius libro Thebaidos,

Propugnat pectora thorax,

Pro uestimento, Iuuenalis,

Viridem thoraca iubebit

Afferri.

Et Suetonius posuit in uita Augusti, Hyeme quaternis cū pingui toga tunicis & subuculæ thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebat. quæ quidem thoracem quidam iuniores & imperiti diploidem nuncupant, cū diplois aliud sit. Nam Hieronymus in expositione illius uersus, Et operiantur sicut diploide, confusione sua, sic ait, Diplois genus est pallij.